

ERİK

Eriğin Sistematığı

- Takım : Rosales
- Familya : Rosaceae
- Alt Familya: Prunoideae
- Cins : *Prunus*
- Türler : A) Asya-Avrupa erik türleri, B) Uzakdoğu erik türleri, C) Kuzey Amerika erik türleri

A) Kökeni Asya-Avrupa olan erik türleri

1) *Prunus domestica* L.

- Anavatanı Kafkas dağları-Hazar denizi çevresi,
- Meyveleri kaliteli,
- Ağaçları kuvvetli büyümekte, 9-12 m yuvarlak taçlı,
- Dallar dik ya da dağmık, genellikle dikensiz,
- Çiçekler iri, gösterişli, yeşilimtrak beyaz renkte, yapraklardan sonra ya da birlikte, her gözde 1-2 adet görülmekte,
- Meyveler çeşitli şekillerde, sarı, kırmızı, mor renkte tatlı ya da mayhoştur ve çekirdekleri çoğu kez etten ayrılmaktadır.
- Bu tür içerisine giren çeşitler 6 grupta toplanmaktadır.

P. domestica L. 6 gruba ayrılmaktadır.

1. Reine Claude (Reneklotlar): Reine Claude, Green Gage, Yellow Gage, Washington.
2. Tamaslar (Prunes=Kurutmalık erikler) Giant, d'Agen, İtalyan, Alman, Stanley, Karagöynük, Köstendil, Macar.
3. Perdrigon erikleri: Late Orleans, Royal Tours.
4. Sarı Yumurta Erikleri: Yellow Egg, Monroe, Red Magnum Bonum, Golden Drop.
5. Imperatrice Grubu Erikler: Damond, Arch Duke, Victoria.
6. Lombard Erikleri: Lombard, Duane, Merunka

2) *Prunus insititia* L.

- Akdeniz kıyılarından kuzeyde Norveç ve kuzeydoğuda Rusya içlerine kadar uzanmaktadır. Doğuda Himalaya'nın batısına Keşmir'e kadar uzanmaktadır.
- Bu tür taze tüketimden çok reçel ve marmelat olarak tüketilmektedir.
- Ağaçlar *P. domestica* türüne göre bodur, çok sık dallı, az veya çok dikenli ve dalcıklar tüylüdür.
- Çiçekler yapraklarla birlikte ya da ondan sonra açılmaktadır. Bir gözden 1, 2 ya da nadiren 3 çiçek meydana gelmektedir.
- Meyveler çeşitli şekillerde, çoğunlukta oval ve boyunlu, küçük, mavimtrak siyah, kehribar sarısı, kalın puslu, tatlı ya da ekşi, çekirdekleri ete yapışık veya yarmadır.
- Bu tür içerisine giren çeşitler 4 grupta toplanmaktadır.

P. insititia L. 4 gruba ayrılmaktadır.

1. Damson'lar (Şam erikleri)
2. Bullace'lar
3. Mirabeller (taze olarak tüketilebilir)
4. St. Julien'ler (anaç olarak kullanılır)

3) *Prunus spinosa* L.

- Çakal erikleri olarak bilinmektedir.
- Kafkaslar, Anadolu, Doğu Avrupa'da yabani olarak bulunmaktadır.
- Bitkiler yayvan, çok dallı, dikenli bir çalıdır. Dalları tüylüdür.
- Çiçekler beyazdır ve yapraklardan önce görülmektedir.
- Meyve koyu siyahımtırak mavi, eti sulu, sert, ekşidir.
- *P. spinosa* flore-pleno ve *P. spinosa* purpurea denilen beyaz ve koyu menekşe renkli katmer çiçekli süs formları bulunmaktadır.

4) *Prunus cerasifera* Ehr.

- Kiraz erikleri (Türk eriği) olarak bilinmektedir.
- Can eriklerinin bulunduğu türdür.
- Can erikleri olarak isimlendirilen çeşitlerden bazıları: Papaz, Aynalı, Can-1, Foça, Havran, Karşıyaka, Kebap, Orta Can, Söbü Can, Turfanda Can.
- Kökeni Kafkasya ve bunun etrafındaki Asya ve Avrupa topraklarıdır. Anadolu'da büyük bir form zenginliği gösterir.
- Anaç olarak değerlidir. Erikler için zayıf anaç olarak kullanılır.
- Çiçekler iri ve yapraklarla birlikte görülmektedir.
- Meyve küçük, kırmızı ya da sarı renkte, kabuk ince, eti yumuşak, sulu, tatlı ve hoş lezzetlidir.
- Bu türün güzel süs formları bulunmaktadır.

B) Kökeni Uzakdoğu olan erik türleri

1) *Prunus salicina* Lind. (*P. triflora* R.)

- Kökeni Çin'dir.
- Kuvvetli büyür ve erken meyveye yatar.
- Ağaçları 6-9 m boylanır, dallar uzun ve dik gelişir.
- Çiçekler yapraklardan önce, sonra ya da birlikte sürer, bir gözde genellikle 3 çiçek olur.
- Meyve kaliteli, iri, yuvarlak kalp şeklinde, parlak kırmızıdan sarıya kadar değişik renklerde, eti kırmızı ya da sarı, sert, sulu, çekirdekler ufak, yarma ya da yarım yarmadır.
- Yola ve muhafazaya dayanımı iyidir.
- Santa Rosa, Beauty, Formosa, Burbank, Angeleno, Friar bu türe giren erik çeşitleridir.

2) *Prunus simonii* Car

- Kökeni Çin'dir.
- Ağacı küçük, orta kuvvette, sık dallı ve dik gelişir.
- Çiçekler küçük, pembe beyaz, tek tek ya da ikilidir. Çiçekler çok erken açılır.
- Meyve orta irilikte, basık, koyu kırmızı ya da menekşe kırmızısı renkte, eti sarı, orta derecede sulu, kaba, hafif mayhoştur.
- Çekirdek ete yapışıktır.
- Simon bu türe giren erik çeşitidir.

C) Kuzey Amerika Erikleri

1- *Prunus americana* Marsh.

2- *Prunus nigra* Ait.

3- *Prunus hortulana* Bailey

4- *Prunus munsoniana* Wight Hedrick

5- *Prunus angustifolia* Marsh.

6- *Prunus maritima* Marsh.

7- *Prunus subcordata* Bent.

8- *Prunus mitis* Beadle